

korban a Bécsi úttól Ny felé fokozatosan emelkedett. A rétegek a következőképpen helyezkedtek el: a felső 100–130 cm helyenként erősen törmeléken, újkori réteg; alatta barna földréteg, amely Ny felé folyamatosan elkeskenyedett, majd elfogyott. Alatta már a sárga színű homokos, helyenként mészköves, mészkőtömbös altalaj került elő, amely fokozatosan emelkedett Ny felé. Mivel az újkorban az egykori lankás talajszintet kiegyenesítették, ezért a korábban itt is meglévő, az altalajjal együtt emelkedő, barna földréteg a terület Ny-i harmadában már nem volt megtalálható. Ennek köszönhetően a telek Ny-i felén – kb. 120–150 m² – az újkori rétegek már a sárga altalajba vágódtak és itt régészeti objektumok, leletek nem kerültek elő. A feltárás során két pincét is körvonalaztunk: az egyiket az É-i sávban: kb. 5×10 m nagyságú; a másikat a D-i oldalon, K–Ny-i hossz tengelyű, kb. 6×25 m. Mivel mindkét pince vágta a kultúrrétegeket ezért attól régészeti jelenségek már nem kerültek elő. A próbafeltárás során – mint az a szomszédos telkek alapján várható volt – római kori temetőrészlet került elő. A régészeti jelenségek a terület K-i felén, az újkori réteg alatt húzódó barna földréteg alsó, 30–40 cm vastag részében jelentkeztek. A Ny felé fokozatosan emelkedő altalaj miatt, a telek kétharmad részétől (K-ről Ny felé) a római kori sírok már az altalajba vágódtak. A feltárt emlékek zöme római kori sír volt, összesen 26 darab: 5 csontvázas, 21 hamvasztásos rítusú. A csontvázasok É–D-i valamint K–Ny-i tájolásban is előfordultak, koporsóra utaló jeleket nem lehetett megfigyelni; két esetben került elő kettős sír (gyermek felnőtellel). A hamvasztásos sírok mindegyike szórthamvas volt, nagyobb részüket paticsos és/vagy faszenes körvonal jelezte. Változatos formában jelentkeztek: lekerekített sarkú és négyszögletes, ovális és szabálytalan alakúak. A sírokból a szokásos temetkezési mellékletek – korsó, csésze, pohár, mécses, érme – mellett bronz övveretek, vaskés, fibula, pecsétgyűrű, gyöngysor és bronz karperec is került elő. A sírmellékletek, pontosabban azok hiánya miatt elképzelhető, hogy több sírt is kiraboltak (feldúltak). A telek Ny-i felében, az emelkedő szint miatt, pedig már az újkor bolygatta meg őket. A temetkezés körébe tartozó emlékek mellett a terület K-i felében, egy kb. 5 m széles, É–D irányú, köveskavicsos sáv húzódott. Sírt nem vágott és sír sem vágta, ami akár arra is utalhatna, hogy ez egy római kori út maradványa lehetett, bár ennek ellentmond, hogy a jelenség inkább homorú és egyenetlen vastagságú volt. Ezen kívül feltártunk egy nagyobb méretű (kb. 5×4 m) római kori beásást, amely több sírt is vágott. Ennek a beásásnak az É-i oldalán, a jelentkezési szintjénél, egy élére állított mészkőlap mellett egy épp füstölőtál került elő.

A próbafeltárás eredményei miatt, az abból kimaradt területekre teljes feltárást írt elő a KÖH. Ez már csak két kisebb részt érintett: a Bécsi út 60. sz. mellett statikai okok miatt meghagyott kb. 3 m széles és 15 m hosszú (újkori pincéig) sávot és a telek középső részén az egykori ásatási árok és az újkori pince közötti kb. 10 m hosszú, 2 m széles szakaszt. A Bécsi út 60. sz. melletti sávban csak az után lehetett folytatni a feltárást, hogy azt részfalazással megerősítették (megtámasztották). Az ehhez szükséges szint ugyan papíron nem érte el az itt előkerült római kori jelenségek szintjét, de a kivitelezés során (38 tonnás részfalazógép használata és a szomszédos háznak az erre a telekre átnyúló, legalább 1–1,20 m széles alapozása) teljesen tönkretették ezt a sávot. Ezért itt már csak a régészeti emlékek alatt húzódó altalajt tudtuk dokumentálni. A középső részen még egy csontvázas temetkezést sikerült feltárnunk, ami mellett (az újkori rétegek alatt) egy olyan kavicsos-sóderes réteg

jelentkezett, amire utaló nyomot a korábbi árok metszetében nem lehetett megfigyelni. Belőle leletanyag nem került elő. Vagy egy természetes, vagy egy újkori kavicsdepónak gondolom. Ez a réteg a feltárt sírtól K-re már közvetlenül az altalajba vágódott és alatta régészeti emlékek már nem kerültek elő.

Az előzetes vizsgálatok alapján a Kr. u. 2–3. századi sírok szervesen illeszkednek a szomszédos telteken feltárt temetőrészlethez.

ANDERKÓ KRISZTIÁN

41. Budapest, III. Csúcs-hegy, Harsány lejtő (KÖH 49984)

U, R, B, V, LT, Ró, Á, Kö, Kk, I

2012. április 10–27. között végeztünk megelőző feltárást a lelőhelyen, a Katlan Befektetési Zrt. megbízásából. Az idei első munkák egyetlen telek (9. Mt., hrsz. 20646/31) építési helyére terjedtek ki, összesen nettó 520,3 m² került feltárássra. Munka-területünk a lelőhely intenzív, központi részére esik, de még az előzetes várakozásnál is nagyobb objektumsűrűséget tapasztaltunk, ami különösen a múlt évben, a szomszédos telken (hrsz. 20646/30) végzett feltárás¹¹ eltérő eredményeire tekintettel figyelemre méltó. Összesen 32 régészeti objektum (85 stratigráfiai egység) feltárását, dokumentálását végeztük el.

A legtöbb keltezhető jelenség az őskor különböző korszakaihoz volt köthető, így legalább 3 objektum a késő bronzkori urnamezős kultúra anyagát adta, közülük egy 3,7 m átmérőjű, kerekded beásás lakó- vagy műhelyobjektumként értelmezhető. Nagyobb számban tárhattunk fel kora vaskori (Hallstatt) objektumokat, közülük 2 négyzetes gödörház, 2 méhkas alakú verem, egy további objektum jellege pedig a feltárt, középkori jelenségek által bolygatott részlete alapján nem volt meghatározható. Két nagyobb mélységű verem a római kort megelőző időszak kelta leletanyagát adta.

A római kori falusias települést 3 gödörház képviselte, melyek a már korábban megfigyelt módon egymáshoz igen közel, de szabálytalan elrendezésben helyezkedtek el. Két további gödörobjektum bizonytalan módon szintén ehhez a korszakhoz volt köthető, ezek leletanyaga azonban sokkal szegényebb volt, mint a látványos *sigillata* és fémleleteket is adó házaké.

Az Árpád-kori falu egyetlen gödörháza esett kutatási területünkre a megszokott, négyzetes köves kemencével az (É)K-i sarokban, bejárattal a DNy-i oldalról. A ház egy kiterjedtebb Hallstatt objektumra lett ráásva, padlóját az őskori jelenség betöltésére rádöngölt agyagréteggel alakították ki.

Több kisebb telepjelenség mellett a területen feltárt 2 csontvázas temetkezés kora sem volt elsődlegesen megállapítható. A 2 háton fekvő váz egymás közelében, a jelenlegi terepfelszíntől csupán 50–60 cm-es mélységben volt, a korábbi mélysztátus is bolygatta őket, mellékleti vagy viseleti tárgy nem került elő, sírfolt, koporsó nem körvonalazódott, tájolásuk DNy–ÉK. Ahogy valamennyi, a Harsány lejtőn eddig feltárt sír, úgy ezek sem voltak temető részleteként értékelhetők, csupán szórványos temetkezések, a különböző korú telepkekhez köthető temetők elhelyezkedése tehát továbbra is ismeretlen.

¹¹ RKM 2011, 30.

2012. június 25. és augusztus 21. között hat telek (hrsz. 20646/25, 26, 27, 45, 20655/107, 117) építési helyére terjedtek ki a próba- és megelőző feltárások, összesen nettó 2557,76 m² került feltárássra. A feltárások eredményei az egyes telkekre nézve:

Hrsz. 20646/25 (10. munkaterület):

Nettó 222,41 m² feltárása történt meg megelőző feltárás keretében. A terület régészeti intenzitása a korábbi adatokhoz képest gyengébbnek bizonyult, több modern jelenség mellett összesen csupán 5 régészeti objektumot érintett a kitűzött építési hely. A régészeti jelenségek a 143,28–143,86 mBf közötti szinteken mutatkoztak. A markánsabb, meghatározható korú jelenségek itt római koriak voltak. A kutatási terület szűkössége ellenére jelentősebb eredménynek mondható, hogy újabb 6,7 m hosszán tárhattuk fel a római kori telep kerítőárkát, ezen a szakaszon az árok megújítása is jól megfigyelhető volt. Egy leginkább földbe mélyített házként, vagy műhelyként értelmezhető kiterjedtebb, de leletszegény objektum feltárássára csak részlegesen kerülhetett sor, mivel jelentékenyen túllógott a beépítés tervezett határain.

Hrsz. 20646/26 (11. munkaterület):

Nettó 213,14 m² feltárást végeztük el próbafeltárás keretében. A munka a teljes kitűzött építési helyre kiterjedt, így annak feltáratlan része nem maradt. Itt egyetlen négyzetes gödörház bizonyult régészeti korúnak, ezt elsődlegesen kora vaskorinak tarthatjuk az előkerült kerámiák alapján. A csekély régészeti intenzitás megfelelt az előzetes várakozásoknak. A lehumuszolt és áttisztított felületben jól dokumentálható volt az altalaj egy éles vonal mentén megfogható, ÉK–DNy-i irányú rétegváltása, az alábukó, sárgább, agyagosabb altalajt egy világosbarna, de antropogén nyomokat nem tartalmazó, talán eróziós réteg váltja, a vaskori gödörház is már ebbe került beásásra.

Hrsz. 20646/27 (13. munkaterület)

Nettó 414,95 m² került feltárássra próbafeltárás keretében. A kutatási felület kiterjedt a tervezett épület és medence teljes területére, valamint a medence és a telket D-ről határoló utca járdája közti 2,5 m széles sávra. A terület régészeti érintettsége a korábbi várakozásoknak megfelelően alakult, a régészeti objektumok a 140,57–142,21 mBf közötti szinten jelentkeztek. Összesen 6 régészeti objektum feltárássára nyílt lehetőség ezen a telken, 2 kisebb, meghatározhatatlan rendeltetésű beásás valószínűleg a kora vaskorra keltezhető. Egy Árpád-kori gödörház É-i szélét, kemencés sarkát, valamint egy vele relációban lévő hasonló korú tárlóvermet a munkaterület D-i szélén tárhattuk fel. Valószínűleg szintén középkorinak tartható az a két párhuzamos, É–D-ihez közelítő irányú, enyhén ivelődő árok, melyeket a háztól Ny-ra tártunk fel. E két árok egyben a szomszédos telken (20646/28) 2011-ben feltárt¹² É–D-i és K–Ny-i árokkal is rendszert alkothat.

Hrsz. 20646/45 (12. munkaterület)

A 2006–2007. évi ásatások¹³ során intenzív régészeti fedettség mutató 1. és 6. sz. kutatási felületek (ún. árkok) által köz-

refogott saroktelken 2012. június 29.–augusztus 10. között végeztünk megelőző feltárást. Az ingatlan környezetében előzőleg nagyobb felületen kutatható oszlopos szerkezetű épületek alapjai kerültek elő, ami indokoltá tette, hogy a kutatást a telek teljes feltáratlan részén (összesen nettó 1070,62 m²) elvégezzük. Korábban az ingatlan teljes területén az altalajba átlagosan 40 cm-re lemélyedő mélyszántást végeztek, amely az objektumok felső rétegét és a sekélyebb régészeti jelenségek többségét is megbolygatta, részben meg is semmisíthette. A feltárás során összesen 54 régészeti jelenség került elő.

A 2006–2007-ben regisztrált késő neolitikus település nyomai elsősorban az ingatlan É-i, ÉK-i részén helyezkedtek el. Ezt a korszakot összesen 6 kisebb méretű, egyetlen vagy kissé ívelt aljú gödör képviselte, igen kevés leletanyaggal (SE 3364, 3367, 3369, 3376, 3386, 3387). Ugyancsak kevés lelettel keltezhető erre az időszakra a telek középső sávjában ÉNy–DK-i irányban húzódó, több árokserű gödör együtteséből álló (SE 3364, 3379, 3385), jelenleg még kétséges rendeltetésű árokrendszer is, amelytől Ny-ra már nem találtunk késő neolitikus idősakra keltezhető objektumot. Elképzelhetően ehhez az időszakhoz és rendszerhez tartozhatott egy keskeny, ugyancsak ÉNy–DK-i irányú, sekély árok (SE 3373, 3375), illetve 2, különösen nagy méretű (SE 3374, 3377) oszlophelynek tartható lépcsős aljú gödör is.

Három ovális, ívelt aljú, sekély hulladékgyűjtő kevés lelettel (SE 3365–3366, 3371, 3384) a középső rézkor végére, a protobolerázi idősakra keltezhető, laza szerkezetű településhez tartozott. Ezeketől eltérő rendeltetésű egy további, párhuzamos oldalú, lekerekített végű aknaszerűen lemélyedő gödör, amelyet egy jellegzetes orsógomb szintén erre az időszakra keltez (SE 3370).

Egy vörösre égett aljú, szabályos méhkas alakú gödör (SE 3363) viszonylag kevés lelettel a késő bronzkor–kora vaskor idősakára keltezhető. A legtöbb kerámialeletet a korai vaskor települési gödrei tartalmazták. Közülük 2 (SE 3359, 3389), a lelőhelyen már korábban is feltártakhoz hasonló, igen jelentős, 5 m-t is meghaladó átmérővel rendelkező, 130–150 cm relatív mélységet is elérő, nagyjából kerek gödrök közé tartozott, amelyeknek felső szintje következetesen sűrűn rétegzett hamus, égéstermék betöltésű volt. Igen hasonló betöltésű, de ezekről eltérő formájú és bizonyára más rendeltetésű volt az a függőleges falú, egyenes aljú, lekerekített sarkú, négyzet alakú gödör, amelynek D-i oldala Ny-i szakaszán enyhe félkör alakú kiöblösödésben lépcsőszerű padkát figyeltünk meg (SE 3460).

A késő LT időszakot 2 gödör képviselte a telek területén; egy hengeres falú, erősen lekerekített, kiégetett fenekű tárolóverem (SE 3383), és egy ugyancsak hamus betöltésű hulladékgyűjtő (SE 3469). Késő LT kerámiaanyagok kerültek elő a zömmel protobolerázi leleteket tartalmazó SE 3366 felső rétegéből is.

Megtaláltuk a korábbi feltárásokon is megfigyelt ÉNy–DK-i irányú, többszörösen tagolt aljú árok (SE 1882 és 1928) további részletét is. A telek középső részén jelentkező szakasz helyenként kikopott, vagy mindössze az alsó vájatokat (SE 3360–3362, 3459, 3480, 3390, 3459) tudtuk megtalálni. Az árok összefüggő felső részét csak az ÉNy-i sarokban sikerült megfigyelnünk. Az előkerült kerámialeletek alapján elképzelhető, hogy a korábban késő LT idősakra keltezett objektum a római kor idején is használatban volt.

¹² RKM 2011, 30.

¹³ RKM 2006, 170.; RKM 2007, 184–185.

A telek területén több bizonytalan korú cölöplukat is feltártunk. Alakjuk és betöltésük alapján közülük 6 (SE 3458, 3461, 3462, 3463, 3464, 3465) egyazon korszakhoz, illetve struktúrához tartozhatott.

Hrsz. 20655/107 (15. munkaterület)

Nettó 322,50 m² feltárását végeztük el megelőző feltárás keretében, ez magába foglalta a kitűzött építési helyet a tervezett medencével együtt. A régészeti érintettség megfelelt az előzetes várakozásoknak, mind az objektumok jellegét, mind a lelőhely intenzitását tekintve. Az előző évben dokumentált lelőhelybolygatás kiterjedt az építési hely nagy részére, ezért a régészeti jelenségek eredeti jelentkezési szintje, illetve felső része sérült, megsemmisült az ásatást megelőzően. A régészeti munkavégzésre alkalmassá tett felület a 162,38–163,73 mBf közötti szinten alakult. Az összesen feltárt 9 régészeti objektum egy kivétellel középkorinak tartható. Kivételt csupán egy kisebb őskori gödör képezett, melynek kerámia anyaga elsődlegesen rézkoriként határozható meg. A kerámiák mellett töredékekben egy emberi koponya nagyobb része is előkerült itt a betöltésből. A középkori jelenségek között 2 kisebb, erősen megrongálódott kemence mellett egy kb. 5×3 m-es alapterületű, téglalap alakú földbe mélyített házat fontos kiemelni. A ház iránya ÉÉNy–DDK. Az előkerült leletek alapján a 13. századra keltezhető, talán megélhetette a 14. századot is, így a középkori településnek mindenképpen relatíve késői fázisához köthető.

Hrsz. 20655/117 (14. munkaterület)

Nettó 312,14 m² feltárását végeztük el megelőző feltárás keretében, ez megfelelt a kitűzött építési hely teljes területének. Számos modern, újkori beásás mellett összesen 24 régészeti korú objektum feltárása történt meg, ezek mindegyike a középkorra keltezhető. A régészeti érintettség itt is az előzetes várakozásoknak megfelelően alakult, mind a jelenségek korát, mind pedig jellegét tekintve. A régészeti objektumok két területi csoportot alkottak. A munkaterület D-i részén, rendszertelen halmazban sekély, gyenge elválású gödrök, néhány nagyobb tárlóverem, és gyengén kiégett, platnival nem rendelkező (alkalmi?) tűzhely bontakozott ki. É-on egy nagyobb, a kutatási terület határain túlnyúló oszlopszerkezetes, felszínen álló épület cölöplukai köré csoportosulva szintén hosszúkás, sekély tüzelőhelyeket és gödröket tártunk fel.

A lelőhely különböző pontjain fekvő, összesen 6 telken végzett feltárások a lelőhelyen már korábban is előkerült korszakok településeinek további jelenségeit hozták felszínre, amelyek ismereteink gyarapítása mellett, topográfiai jelentőséggel is bírnak. Jelenleg úgy tűnik, hogy a 12. munkaterületen sikerült lehatárolni a késő neolitikus területhasználat D-i kiterjedését, míg ezzel ellentétben, a középső rézkor végi és vaskori települések D-i irányú kiterjedésével a továbbiakban is számolhatunk. Ny-i irányban a lejtő magasabb fekvésű teraszain elhelyezkedő telkek feltárása alapján elsősorban a középkori település kiterjedésére és időrendjére vonatkozóan nyerhettünk újabb adatokat, a 12. munkaterületen előforduló korszakok településeinek tömbje, egy-egy elszórt gödörtől eltekintve, ezekre a területekre nem terjedt ki. A középkori falu fejlődése szempontjából az idei feltárás megerősíteni látszik azt a korábbi feltevést, hogy a legkésőbbi jelenségek a terület magasabban fekvő részén helyezkednek el, ez a településrész egyértelműen túlélte a tatárjárást.

2012. szeptember 24. és november 6. között a próba- és megelőző feltárások négy telek (hrs. 20646/43, 51, 52, 20655/106) építési helyére terjedtek ki, összesen nettó 896,11 m² került feltárásra. A feltárások eredményei az egyes telkekre nézve:

Hrsz. 20646/43 (18. munkaterület):

Nettó 295 m² feltárása történt meg megelőző feltárás keretében. A terület régészeti intenzitása az előzetes várakozásoknak megfelelően jelentős volt. A régészeti jelenségek hozzávetőleg a 132,41–134,26 mBf közötti szinteken voltak feltárhatóak, jelentkezési szintjük egységesen a 133,5–134,26 mBf közti síkon volt. Munkaterületünk NyDNy-i részét összefüggően, mintegy 7,5×15 m-es felületen foglalta el egyetlen kiterjedt gödörkomplexum, melynek Ny-i folytatását, lezáródását 2007-ben érintette az idei munkaterületünk melletti utca megelőző feltárása. Az idei munkával elértük a komplexum K-i, és részben É-i szélét is, így gyakorlatilag csak egy középső, 3–5 m széles sávja maradt feltáratlan. A komplexumra vonatkozó korábbi megfigyelések részben kiegészíthetővé, pontosíthatóvá váltak az új feltárással, de a pontos rendeltetésével kapcsolatos kérdés továbbra is megoldatlan. Több, részben jól elkülöníthető, részben pedig szinte egyszerre kialakított és egyszerre visszatemetett gödör halmazából áll, a betöltések anyaga, jellege változatos, helyenként leletekben is gazdag. Jó relatív rétegtani megfigyeléseket elsősorban a gödörkomplexum peremén lehetett tenni, és központja felé haladva mindinkább összefüggő, szélesebb területen azonos sorozatot adó rétegeket találtunk az amúgy tagolt, változatos aljú beásáshalmazban. A leletek elsődleges keltezése a késő bronzkorra tehető, de egyes későbbi (kora vaskor) beásások jelenléte sem volt kizárható.

Munkaterületünk fennmaradó részén 16 gödörjellegű beásás, és egy ÉÉK–DDNy-i irányú árok szakasz került feltárásra. A gödöröbjegek pontos jellege többnyire nem volt meghatározható, általában 50 cm-t nem meghaladó mélységű, változatos profilú, a legtöbb esetben többszörösen egymásra ázott gödrök ezek, melyek a leletanyag alapján szintén a késő bronzkor–kora vaskor időszakában keletkeztek, általánosságban, a leletanyag jellege és mennyisége is a települések közé sorolja őket. A feltárt egyetlen árok sekélyebb, D-i irányú lejtést mutat, É-on lezárul, D-en pedig 7 m után K felé kanyarodik, és elhagyja a feltárásra kijelölt területet. Itt egyben egy korábbi, jóval mélyebb beásás betöltésének tetejét is vágja, melyből azonban sajnos nem került elő lelet.

Hrsz. 20646/51 (17. munkaterület):

Nettó 95,26 m² feltárását végeztük el próbafeltárás keretében. A kutatási felület kiterjedt a tervezett épület teljes, eddig feltáratlan részére. Míg a korábbi feltárások során ezen a telken szórványos régészeti érintettséget észleltünk, az idén feltárt területre egyetlen régészeti objektum sem esett, így a megtisztított felület dokumentálásával a feltárási munka be is fejeződött.

Hrsz. 20646/52 (16. munkaterület)

Nettó 253,40 m² került feltárásra próbafeltárás keretében. A kutatási felület kiterjedt a tervezett épület teljes, korábban feltáratlan részére, valamint É-on egy az építési hely határain túlnyúló régészeti jelenség kisebb területbővítést is szükségessé tett. Az építési hely régészeti érintettsége a korábbi várakozásoknak megfelelően szórványos volt, régészeti jelen-

ségeket gyakorlatilag csak a kitűzött terület Ny-i felében találtunk. Itt összesen 7 régészeti jelenség feltárását végeztük el. Az objektumok jelentkezése a 139,06–139,71 mBf közti szinteken volt megfogható, az is megfigyelhető volt, hogy ebben a mélységben is még jelentős rombolást végzett az egykori mélyszántás.

Objektumaink közül egy kisebb négyzetes gödörház, mely É-on túlnyúlt az eredetileg kitűzött építési hely határain, és egy igen leromlott állapotú kemence és hamuzógödör páros tartható középkorinak Sajnos egyértelmű keltezés adó leletanyag a gödörházból sem került elő. A ház irányítása ÉK–DNy-i, a köves kemence a K-i sarokban található, de egy kisebb égett foltot a ház D-i sarka közelébe is találtunk.

A többi jelenség előzetesen a kora vaskorra keltezhető kisebb gödörobjektum, melyek közül egy négyzeteshez közelebb, 1,8 m átmérőjű, sekély, de közepén kövekkel megtámasztott oszlophellyel ellátott beásás érdemel különösebb figyelmet.

Hrsz. 20655/106 (19. munkaterület)

Nettó 252,45 m² feltárását végeztük el megelőző feltárás keretében, ez magába foglalta a teljes kitűzött építési helyet, melyet korábban nem érintett feltárás. A régészeti jelenségek a 163,39–164,50 mBf közti, változatos terepfelzárón jelentkeztek. A terepalakulatot meghatározta egy DNy–ÉK irányban területünkön áthúzódó, hordalékszerű talajjal kitöltött mélyedés, mely talán természetes árokként értelmezhető, és esetleg kapcsolatban lehet a 20655/104 hrsz.-ú telken 2011-ben feltárt árokkal. A jelenség gyakorlatilag elfoglalta a munkaterület É-i harmadát, betöltődése régészeti leletet még szórványosan sem tartalmazott, de több régészeti jelenség vágta. Összesen 8 régészeti objektumot tártunk fel a területen, ezek közül egy kis körte alakú kemence volt, a többi kerek, vagy amorf gödör. Az egyik kerek, méhkas alakú veremben egy rendellenes temetkezésre, egy fiatal felnőtt felhúzott lábú, háton fekvő vázára találtunk. A csontváz a gödör betöltésének közepénél helyezkedett el, tehát egy már félig betöltött gödörbe temették. Ez a temetkezés, ahogy a telken feltárt többi objektum is a középkorra, közelebről a 13. századra keltezhető.

Idei harmadik ásatásunk eredményei közül leginkább a 18. munkaterület késő bronzkori gödörkomplexumának feltárása bír kiemelt jelentőséggel, mert egyrészt lehetővé tette a jelenség-halmaz pontos lehatárolását, másrészt átfogó képet szerezhetünk belső rétegtanáról, felépítéséről. A 19. munkaterületen feltárt középkori objektumok is két szempontból fontosak: mind összefüggőbb topográfiai kép alakul ki a középkori település e magasabban fekvő, és viszonylag későbbi részéről, a rendhagyó, gödörbe történő temetkezésnek pedig második példáját láthattuk területünkön az első, 2005-ben feltárt¹⁴ hasonló jelenség után.

A középkori leletekre, jelenségekre vonatkozóan Tóth Anikó, az őskori eredmények vonatkozásában Virág Zsuzsanna és Szilas Gábor működött közre a feltárások során, a 20646/45 hrsz.-ú telek (12. munkaterület) feltárása teljes egészében Virág Zsuzsanna irányításával történt meg.

M. VIRÁG ZSUZSANNA – HAVAS ZOLTÁN

42. Budapest, III. Csúcs-hegy római villagazdaság (Nagykevény u. 8.)

(KÖH 36137)

Ró

2012. április 17-én Bedő Károly és Bedőné Hrobecz Szilvia megbízása nyomán megkezdtük a telken (hrsz. 21529/15) a pincebővítési munkákhoz előírt régészeti szakfelügyeletet. Mivel a gépi földmunka során római falmaradványok, omladék és jelentős mennyiségű lelet került elő, a gépi munkát leállítottam.

2012. április 19-én hatósági szemlére került sor a Budapest Főváros Kormányhivatala Kulturális Örökségvédelmi Irodájának képviselője, Vákár Tibor részvételével. A hatósági szemle során a tulajdonosok vállalták az előkerült emlékek feltárásának, dokumentálásának többletköltségeit a szakfelügyelet keretein belül.

Mindezek alapján 2012. május 2–4. között a Budapesti Történeti Múzeum munkatársai a szükséges feltárást és dokumentálást elvégezték. A rövid kutatás során feltárásra került a korábbi pince által nem érintett, összesen 85 m²-es terület. Az építési helyet átszelte egy részben bolygatott, száraz rakású, ÉK–DNy-i irányú fal, melyen egy 185 cm széles és egy 85 cm széles bejáratot tárhattunk fel egymás mellett. A fal alighanem kerítés, vagy legfeljebb gazdasági létesítmény fala lehetett, omladékát tőle É-ra, ÉK-re tártuk fel, magának a falnak csupán a legalsó, illetve helyenként az alsó két kőszára maradt fenn, irányítása teljesen egyezik az innen 180 m-re feltárt Csúcs-hegyi villa főépületének falaiéval. A bejáratról DNy-ra lapkőves járószint részlete is előkerült, valamint további köves omladék, de az ÉK-i metszetben dokumentált falcsontok is további beépítésre utal. A leletanyag kora a gellérthegyi jellegű kelta kerámiától, az 1. századi észak-itáliai *terra sigillatán* át egészen a késő római mázas kerámiáig, és a fémkeresős átvizsgálás során talált 4. századi érmekig terjedt, súlypontja a 2–3. századra tehető.

Az előkerült emlékek jellege, állapota a BTM és a KÖI közös álláspontja szerint nem tette szükségessé azok helyszíni megtartását, így a pincebővítés gépi földmunkái szakfelügyelet mellett tovább folyhattak.

HAVAS ZOLTÁN

43. Budapest, III. Kékfestő köz 7.

(KÖH 80319)

Ró

2012. július 9-én gépi és kézi erővel megkezdődött az ingatlanon (hrsz. 20246/7) egy családi ház kivitelezése, amelyhez kapcsolódóan próbafeltárást végeztünk. A mintegy 0,7 m mély sávalapokban csak tiszta, világosbarna humuszos rétegeket találtunk. Sem kerámia, sem fém tárgy (a fémkeresős átvizsgálás ellenére) nem került itt elő. A felső, a gyökerek és a mezőgazdaság által bolygatottabb világosbarna termett réteg alatt (SE-1), csak homogén humuszréteg volt (SE-2), ami alatt már a sárga agyagos altalaj (SE-3) jelentkezett a DNy-i irányban lejtő területen. Egyetlen köves jelenséget, talán egy kiszedett, bizonytalan körvonalú fal vonalát a DNy-i árokban dokumentáltuk (SE-5). Ez sem volt több néhány mészkődarabnál, amelynek környezetében némi római kerámiatöredék is előkerült.

LASSÁNYI GÁBOR

¹⁴ RKM 2005, 200–202.